

Kronieken Effata december 2011

Stuurgroepvergadering 1/12: evalueren ('t was goed!), voorzien ('t zal goed zijn!), bijsturen, zorgen voor de kerstnacht en de nieuwjaarsreceptie, standpunten innemen, luisteren naar mensen met problemen en naar wie wat doet.

Voor de Effataviering op de 2de zondag van de advent (3/12) is de kapel weinig verlicht. Ine leest over advent, ergens tussen licht en donker, een volk dat zoekt naar heil en genezing. Hannah steekt de tweede kaars aan, Bernadette zet die kaars als een teken van onze inzet als wegbereiders. De teksten verdrinken een beetje in het begeleidende dwarsfluitspel, maar je kunt ze gelukkig altijd lezen na de viering op deze website.

Het gaat ook over 'donkerte'. We kunnen ons dus afvragen waar we staan in deze wereld. Het is een donkere tijd en wie kunnen we vertrouwen? De politici, de vakbondsmensen, de kerkleiders, de schoolleerkrachten of directies? Misschien wel, misschien niet!

We krijgen wel de indruk dat iedereen met zichzelf bezig is. Als alles donker wordt, ook in ons, binnen in ons, dan is dat niet afhankelijk van politici, vakbondsmensen, kerkleiders, ... maar van onszelf. Hoe zijn wij met ons leven omgegaan? Welke keuzes, waar we nu spijt van hebben, hebben we gemaakt?

Maar de grootste donkerte ontstaat door de vraag: *"Wat doe ik hier, waarom ben ik hier?"* Ik leef alleen met mezelf, ik ben opgesloten in mezelf, zo kan je zeer depressief worden, wat heeft het allemaal voor zin?

Het evangelie van Marcus geeft ons een antwoord (Marcus, 1, 1-8). Denk eens na. Al duizenden jaren was niet belangrijk wat 'ik' dacht, alleen was zeker dat de menselijke soort zou blijven bestaan. Tot ongeveer 300 voor Christus geloofde men niet in het voortbestaan van de individuele mens, wel van het volk, van de gemeenschap; dan ontstaat de overtuiging dat God houdt van élk van ons. We vinden dat ook terug in onze cultuur, in de 16de eeuw, zeker in de periode van de renaissance: de mens telt mee als mens.

Maar nog steeds zegt men telkens opnieuw dat je Vlaming, christen, Belg, ... bent, niet als individu tel je mee! Wij stellen echter vast dat alle organisaties die zeggen dat je maar iemand bent als je behoort tot een organisatie, klappen krijgen.

Wij hebben moeten vechten voor individualiteit, we houden die vast, het kan ons soms zelfs niet meer schelen dat we tot een gemeenschap behoren! Dus gaan we terug naar het evangelie, we doen wat, volgens Marcus, Johannes deed, we denken na, noch gemeenschap, noch individu zijn belangrijk, maar wie na mij komt is de belangrijkste! Wat ik doe is de weg bereiden!

Dat is een uitnodiging om uit onszelf te komen, om plaats te maken, voor te bereiden, voor iemand wiens zorg voor mensen groter is. Jezus heeft dat ook gedaan, hij heeft gezegd dat de mens belangrijk is in de ogen van God. Jezus is: hij die de weg bereidt. Wij krijgen, als kleuters, blokken mee, maar er is iemand die ons helpt er bouwstenen van te maken, ze te ontwerpen, ze uit te werken, ze op te bouwen.

Wij hebben gebeden voor de redemptoristen in Vietnam, voor kinderen die op het zebrapad of op de brommer zijn aangereden, voor hun familie in zo'n donkere tijd, voor mensen die lijden onder droogte en overstromingen, voor een oplossing via de Klimaatconferentie. Dat Hij ons moge halen uit onze eenzaamheid, voor ons de blijde boodschap moge openen.

"Ontsteek een vuur dat nooit meer dooft!"

Koorrepetitie op 9/12: we zijn duidelijk op weg naar Kerstmis en in de te repeteren liederen voor de advent klinken ook al de hoopvolle klanken voor Kerstmis door.

3de zondag van de advent, Gemeenschapsviering op 10/12 in een kapel die klaar staat voor de latere voorstelling. Zijn er wat afspraken onduidelijk gebleven?

Er zijn veel verschillende vormen van armoede: heel veel Congolezen zijn arm, maar ze zijn vrolijk, ze hebben leren leven met weinig, ze hebben een stijl van leven waarin ze gelukkig zijn, ze zijn met velen in dat geval, armoede valt niet op ... Hier bij ons is armoede wel een schande, armoede wordt weggestoken, 'wat zeggen de anderen wel van mij?' Armoede is geen kinderspel!

Het is een mooie affiche: een kind dat speelt met de blokken; dat geeft de ouderen een warm gevoel, doet denken aan de tijd dat we zelf met blokken speelden! Maar dat is niet bedoeld door Welzijnszorg: het kind speelt met blokken omdat het niets anders heeft, geen iPod, geen computer, ... , omdat het niet meetelt.

Welzijnszorg vraagt dat de gezinnen een stap vooruit kunnen doen, dat scholen bewust worden dat kinderen zeker op school gelijk moeten zijn, dat vrijetijdsbesteding voor iedereen toegankelijk moet zijn. Ook wij kunnen daar in deze advent iets aandoen!

Soms wordt er gevraagd: *“Wat is gelovig zijn?”* Gelovig zijn is mogelijk op het ogenblik dat we zien dat blinden kunnen zien, dat lammen kunnen lopen (Matteüs 1, 1-5). Niet als we mooie kleren aan hebben, niet als we de catechismus of de dogma's kennen!

Wat zegt het evangelie: *“Doe iets, zorg dat de wereld verbetert, dat een nieuwe wereld komen zal!”*

Na 2000 jaar van het vieren van de geboorte van dat kind is het wel genoeg geweest ... nu is belangrijk dat er mensen zijn die ervoor zorgen dat de uitgestotenen vooruit geraken. Dus wat doe ik? Kijk naar wat ik doe: ik draag zorg voor anderen, dan vieren we echt Kerstmis!

We hebben gebeden voor al die studerende én voor een jongen voor wie de autobus teveel kost, die het moet stellen in deze koude dagen met een zomervestje, ...

Dezelfde avond in onze kapel, voor een groter publiek: 'David tegendraads'. Een prachtige prestatie van Geert Fierens, iets teveel technische hulpmiddelen (vooral spelen met licht). Ik had gehoopt dat het 'tegendraads' zou slaan op de voorstelling van David, als koning, vechter, strijder, schaapherder, echtgenoot, maar het bleef allemaal héél braaf. Zeker niet tegendraads, geen enkele verwijzing naar het gebrek aan archeologische bewijzen over het eenvoudige bestaan van David, weinig kritiek op zijn harde aanpak, op zijn oorlogszucht, alleen maar dat blinde vertrouwen op 'GOD'. Maar de Clemensactie vaart er wel mee: dank zij de goede opkomst kregen ze nog eens €600!

4de Adventszondag (17/12), een donkere kapel, geen verwelcoming, het korte openingsgebed. Een dwarsfluit speelt: *“In deze donkere nacht, ontsteek dan een lichtend vuur, ...”*

Wij luisteren naar het evangelie volgens Johannes, eerste hoofdstuk, de eerste tien verzen: 'In het begin was het Woord, ...'

In de voorbereidende dagen op Kerstmis over duisternis spreken is niet moeilijk. Bovendien moeten we er maar eens aan denken hoe lang het duurde voor we een regering hadden, wat deze regering voor ons in petto heeft, wat de ratingbureaus van plan zijn, ... Europa komt niet tot eenheid, de mensen zijn bang voor de economische tijd, ze hebben hun toekomst niet meer zelf in handen.

Ook als we in óns hart kijken, dan zijn we niet gelukkig over wat we gedaan hebben, over het feit dat we niet verstaan worden, we zijn kwaad op onszelf omdat we kansen hebben laten voorbij gaan. Advent staat tegenover de materiële en geestelijke armoede rond ons, om de drie zelfmoorden per dag: 'In onze donkere nacht!'

Maar we hoorden het begin van het evangelie volgens Johannes: er is toekomst! De weg is ons geweest! Kerstmis is geen uitgesteld verjaardagsfeestje, de boodschap is dat we, om die weg te kunnen gaan, ons moeten losmaken van wat gebeurd is, dat we de genade van God moeten vragen, Gods genezende liefde ontvangen, bidden om vergeving.

Daarom is het vandaag verzoeningsviering. Heel traag naar Guido toe gaan, of naar pater Jan Hafmans, die speciaal uit Wittem is gekomen. Nadenken over wat ik hier sta te doen, of ik het meen, of ik bid om vergeving. Handen op mijn hoofd, wat bevrijdende woorden, een zegen, telkens weer die ontroering, loskomen, mij heel wat lichter voelen.

Daarna allemaal samen brood en wijn delen, danken voor de vzw Clemensactie, een brug tussen Congo, Vlaanderen, Effata. Wij bidden voor een vriendin, voor een zus die herstelt, voor onze overledenen. Danken voor zij die deze voormiddag de kapel gepoetst hebben.

Dankbaar voor Jezus' boodschap van genade en verzoening, vragend om moed om dit licht zichtbaar, brandend te houden.

Tabor in de geest van Kerstmis uiteraard (21/12). Maar ook denken aan pater Gé Janssens die de voorbije maandag overleed in Wittem als gevolg van een verkeersongeval. Een minzame man, een harde werker, orgelman in Wittem, fietser voor zijn gezondheid (!), fijnproever, een vriend van Effata en van het project in Gent.

Nicole leidt de bezinning in met een inhoudsvolle tekst, verwijzend naar Kerstmis. Droom die we wakker willen houden, dat een nieuwe wereld komen zal: dat bidden, zó dat de hemel het hoort en verhoort. Een weldoende stilte, denken aan Gé, aan de Nederlandse redemptoristen die met Gé zoveel verloren hebben, bidden voor een jong koppel die met hun vier kinderen de druk zo moeilijk kunnen dragen, voor de mensen die op ons gebed rekenen, voor vermiste jonge mensen, voor

vrienden die hoopvol uitkeken naar hún kind en nu van die droom afscheid hebben moeten nemen. En ook danken omdat we elke keer opnieuw mógen beginnen.

Laatste koorrepetitie van dit jaar (23/12) en voorbereiding op Kerstavond en 'Zingen in de gevangenis'. Een generale repetitie valt meestal wat tegen ... De kapel klaarzetten, gericht op de kerststal. Ook in de Effatazaal zijn de basiswerken: tafels herschikken, de 'bar' plaatsen en de verlichting wat vernieuwen in orde voor het feest van morgenavond. Chrisje en Elien trotseren zelfs de zwaartekracht!

Kerstnacht 2011.

Met een twintigtal zijn we voor de feestelijke maaltijd op kerstavond in de Effatazaal. Vis en vlees, na een uitvoerig aperitief, met brood en aardappelen 'in de schil'. Nagerecht en koffie, zoveel mogelijk zelf klaargemaakt! Een gelegenheid om wat meer tijd te maken voor elkaar voor de eigenlijke viering om 24.00 uur.

Voor de kerstviering zitten we in kwartcirkel voor de kribbe. Alle lichten zijn uit, alleen de paaskaars brandt, stilte heerst, alleen wat laatkomers komen hoorbaar binnen, (de stoelen hebben dringend 'rubberpootjes' nodig). Ergens in de kapel zit iemand met het Jezuskind op de schoot, vol verwachting. Wij, het koor, zitten in die kwartcirkel links, gespannen, nu moet het goed zijn ...

Johan en Herman heten ons allen welkom, ons herinnerend aan die stille nacht lang geleden, oproepend tot ontroering en bemoediging, toen een verre God een God-dichtbij werd. Een heilige nacht waar we naar toe geleefd hebben, vier kaarsen ontstekend, elke week één. In deze nacht ontsteken wij een vijfde kaars, vervulling van alle beloften: *"In onze donkere nacht ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft!"* en wij noemen ze 'Emmanuël', God-met-ons!

Woorden van Jesaja: een kind is ons geboren, dat zijn licht ons mag verlichten: en er komt véél licht in de kapel! Weg gevallen het slavenjuk, de stang op onze schouders, de stok waarmee we werden geslagen, de trappende laarzen, de kleren in bloed gedrenkt: tekens van slavernij. Nogmaals: dat zijn woorden van Jesaja, 500 jaar voor de geboorte van Jezus, die ons er op wijst dat er dingen gaan veranderen, dat er iets anders gebeurt! Na al die jaren in verbanning zijn er al velen die niet meer weten wat 'gewoon in Jeruzalem leven' betekent. Stel je voor, wie jonger is dan Guido, had dat leven in Jeruzalem niet meer meegemaakt, was gewoon van te leven in een vreemd land, in een kleine groep van gelijkgelovigen. Maar we mogen niet jeremiëren, van Kerstmis niet maken: *"Vreten op aarde voor alle mensen van goede wil"*. Vandaar: een kleine groep van onnozelaars aan wie Jesaja zegt: *"God laat mensen niet los, een kind geeft nieuwe hoop! Volk dat in sociale, politieke, economische duisternis leeft: geef in Godsnaam licht!"*

Dat verhaal lezen we, zingen we vandaag: Koning van de vrede! Bij het gezongen kerstevangelie wordt het Jezuskindje in de stal gebracht: *"Hoor de engelen zingen d'eer van de nieuwgeboren Heer!"*

Is het vandaag de verjaardag van Jezus? Helemaal niet, want we weten niet precies wanneer hij geboren is! Maar wat we wel weten is dat hij voor heel veel het begin is van iets gans nieuws. We kunnen dus elkaar bij de hand nemen, zeker de moed niet verliezen, de hoop in ons hart niet laten wegnemen! Op dat nieuwe kan je alleen hopen, er in geloven, in dat kleine kind al een begin zien. Veel hangt af van het vertrouwen dat een nieuwe wereld komen zal, veel hangt er van af dat we blij zijn dat hij ons niet in de steek laat, dat hij ons niet alleen laat, dat hij ons opvangt in zijn lieve vaderhanden.

Het samen eten, samen drinken wordt nog zoveel beloftevoller, want hij is tussen ons aanwezig als brood op tafel en een beker met wijn.

Wij hebben deze nacht gebeden en gezongen: *"Stille nacht, heilige nacht"*, voor alles wat ons ter harte gaat, voor alles waar het echt op aan komt in het leven, voor Gods menslievendheid in een kind, voor vrede en gerechtigheid, voor open deuren, voor een betere toekomst voor zovelen, voor hoop voor kleine, kwetsbare mensen, voor onze gemeenschap, zij die er nu zijn en zij die van ons zijn weggegaan. *"Joy to the world!"*

Er was natuurlijk nog een (kleine) receptie, wat napraten, wat opruimen (dank aan Tom en zijn 5 helpers, een rekenkundig wonder!) en al denken aan morgen, Kerstmis.

Zingen in de gevangenis (25/12). Ik ben er niet bij, Kerstmis is voor ons familiefeest. Frans C gaf in alle drukte een impressie door:

'Er waren 25 zangers, naast een 44-tal gevangenen. Aalmoezenier Ives wees op: "God sprak ... en spreekt nog altijd. Hij wil relatie met elk van ons, is in ons geïnteresseerd, in wat ons bezig houdt.

God sprak ... een woord van barmhartigheid, want voor hem is de relatie belangrijker dan wat gebeurd is. God sprak: "Beminde, je zult deel uitmaken van mijn heilig volk". Ives merkte ook op: "We zijn gemaakt om mensen graag te zien en de dingen te gebruiken, maar al te dikwijls zijn we de dingen graag gaan zien en de mensen gaan gebruiken." Ives sloot af met de oproep om Gods woorden van licht tot ons te laten komen en deze met woorden van barmhartigheid zelf ook uit te spreken tegen anderen, zonder zo snel te (ver)oordelen. Op het einde van de viering kregen de gevangenen naast een kaartje van de bisschop ook een kaartje met kerstwensen, gemaakt door kinderen van een lagere school.'

Laatste Effataviering voor 2011: zoals te verwachten was: een kleine kudde, maar het is toch oudejaarsavond, het familiefeest bij uitstek. Chris verwelkomt de gemeenschap, tijd om van kleine dingen te genieten, om wat somber is bij te kleuren.

Het is vandaag het feest van de Moeder Gods: de rooms-katholieke kerk viert vandaag dat Maria, uit wie Jezus werd geboren, waarlijk de moeder van God is (Theotokos). Sommigen, bijv. Nestorianen en Chaldeeërs erkennen dat niet, voor hen is Maria gewoon de moeder van Jezus, zij moeten van dat feest niets weten! Ook binnen de rooms-katholieke kerk denken mensen dus verschillend, zelfs al is dit feest vandaag één van de 'dogmafeesten'.

Het evangelie van vandaag is van Lucas (2, 16-21) en vertelt hoe God met mensen omgaat, het vertelt heel weinig over Maria. Agnes leest het evangelie voor en ze heeft duidelijk last met het zware boek: met de bijbel moet je vechten om hem te verstaan én hem te verkondigen!

Maria is in het evangelie niet heel actief, het is meer van: 'Jozef en Maria stonden erbij en ze keken er naar', zij kijken alsof ze er voor niets tussen zitten! In die stal hangt geen naamplaatje van dat kind: het zijn de herders die zeggen wie dat kind wel is, die zeggen dat dit kind de Messias is waar we zo lang op gewacht hebben, die gaan zien 'het Woord dat ons geschiedde' (zoals Huub Oosterhuis het zegt).

De herders leggen het uit en zij vertellen het verder ... dus moet wij een beetje méér herder zijn: het is een schitterend geluk om als christen in deze wereld te mogen leven en in het Kind een teken van vertrouwen van God te zien.

Voor de heilige Alfonsus was Kerstmis een belangrijker gebeuren dan Pasen omdat God zegt: *"Ik wil zijn, zoals jij bent!"* God wéét waar wij het moeilijk mee hebben, want hij is tussen mensen komen leven, hij wéét waar hij van spreekt: Jezus is de koning van de vrede, onbedwingbaar, zoals Huub Oosterhuis het formuleert in het Klein Kerstatorium, waar wij op Kerstmis een deel van hoorden en zongen.

Wat zal er gebeuren in 2012? Niemand weet het. Maar of we in staat zullen zijn om de wereld te laten zien wat het is om christen te zijn, hangt wel van ons af! Daarbij is het een stap vooruit als we telkens naar dat kind willen verwijzen.

Hier valt het ook weer op hoe Lucas, niet alleen vertelt wat er gebeurd is, maar ook elke keer een beetje bewijs aanbrengt: geloof je het niet? Ga dan kijken, herder! Geloof je het niet? Ga het dan maar vragen aan je nicht Elisabeth!

Om tekens te zien, hebben we anderen nodig, om via Gods onbedwingbare liefde, God zichtbaar te maken ...

We hebben gebeden voor de moeder van Frans die nu woensdag begraven wordt, voor mensen die zich afsluiten; wij hebben gedankt voor al wat wij in deze gemeenschap meemaken en daardoor bemoedigd worden; wij hebben gebeden om onderweg te kunnen zijn naar elkaar zoals de herders naar Jozef en Maria, om in alle mensen iets van Gods liefde merkbaar te zien worden.

Een jaar voorbij, een klooster verdwenen, ruimte geschapen voor nieuwe hoop, voor onze nieuwe wereld! Een schitterend 2012 wens ik jullie, met veel liefde en genegenheid en moed om jullie toe te vertrouwen aan die onbedwingbare God.

Wouter, maandag 2 januari 2012